

Judikatūras krājums

EIROPAS SAVIENĪBAS CIVILDIENESTA TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2012. gada 16. maijā *

Civildienests — Pienākums sniegt palīdzību — Civildienesta noteikumu 12.a un 24. pants —
Psiholoģiska vardarbība no priekšnieka puses

Lieta F-42/10

par prasību, kas celta atbilstoši LESD 270. pantam, kurš EAEK līgumam ir piemērojams saskaņā ar tā 106.a pantu,

Carina Skareby, Eiropas Komisijas ierēdne, ar dzīvesvietu Luvēnā [*Louvain*] (Beļģija), ko pārstāv *S. Rodrigues* un *C. Bernard-Glanz*, advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *J. Currall* un *J. Baquero Cruz*, pārstāvji,

atbildētāja.

CIVILDIENESTA TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs Š. van Rapenbušs [*S. Van Raepenbusch*] (referents), tiesneši R. Barentss [*R. Barents*] un K. Brādlijs [*K. Bradley*],

sekretāre V. Hakenberga [*W. Hakenberg*],

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 30. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar prasības pieteikumu, kas Civildienesta tiesas kancelejā tika iesniegts 2010. gada 3. jūnijā, *C. Skareby* lūdz atcelt Eiropas Komisijas 2009. gada 23. jūlija lēmumu, ar kuru ir noraidīts kopā ar sūdzību par psiholoģisku vardarbību iesniegtais viņas lūgums sniegt palīdzību, un, ciktāl nepieciešams, atcelt iecelēj institūcijas 2010. gada 19. februāra lēmumu, ar kuru noraidīta viņas sūdzība.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punktā par “tiesībām uz labu pārvaldību” ir paredzēts:

“Šīs tiesības ietver:

- a) ikvienas personas tiesības tikt uzklausi, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt;

[..].”

- 3 Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) 12.a pantā ir noteikts:

“1. Ierēdņi atturas no jebkāda veida psiholoģiskas [vardarbības] vai seksuālas uzmākšanās.

2. Pret ierēdņiem, kurš ir bijis psiholoģiskas [vardarbības] vai seksuālas uzmākšanās upuris, iestādē nedrīkst rasties aizspriedums. Pret ierēdņiem, kurš ir iesniedzis pierādījumus par psiholoģisku [vardarbību] vai seksuālu uzmākšanos, iestādē nedrīkst rasties aizspriedums, ja ierēdnis ir rīkojies godīgi.

3. “Psiholoģiska uzmākšanās [vardarbība]” ir jebkāda nepiedienīga rīcība, kas notiek kādā laika posmā, tā atkārtojas un ir sistemātiska un ietver fizisku rīcību, mutisku vai rakstu valodu, žestus vai citu tīšu rīcību, un kas varētu radīt kaitējumu jebkuras personas personībai, cieņai vai fiziskai vai psiholoģiskai integritātei.

[..].”

- 4 Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu – redakcijā, kas bija piemērojama faktu norises laikā:

“Kopienas palīdz visiem ierēdņiem, jo sevišķi tiesvedībā pret jebkuru personu, kura izsaka draudus, apvainojumus vai veic apmelojošas darbības vai izteikumus, vai uzbrūk personai vai īpašumam, kuru ierēdnis vai viņa ģimenes loceklis guvis sava amata vai pienākumu dēļ.

Šādos gadījumos Kopienas kopīgi un katra atsevišķi atlīdzina ierēdņiem radušos zaudējumus tiktāl, ciktāl ierēdnis neradīja zaudējumus ne apzināti, ne arī aiz nopietnas nolaidības, un tas nav saņēmis atlīdzību no personas, kura nodarīja zaudējumus.”

Tiesvedības rašanās fakti

- 5 Prasītāja ir Eiropas Savienības ierēdne kopš 1996. gada 1. decembra. 2003. gada 18. aprīlī viņa tika pieņemta darbā Komisijas delegācijā Almatos (Kazahstāna). Tā kā Kirgizstānā vēlāk tika atvērta tā sauktā “reģionālā” delegācija, prasītāja 2004. gada 19. aprīlī tika pieņemta darbā Biškekā (Kirgizstāna). 2004. gada 8. jūnija verbālnotā, kura tika iesniegta Kirgizstānas ārlietu ministram un šajā valstī akreditētajam diplomātiskajam korpusam, tika precizēts, pirmkārt, ka viņa ieņem amatu “nodaļas vadītāja *chargé d'affaires ad interim* rangā delegācijas vadītāja prombūtnē”, kurš paliek akreditēts Kirgizstānā, un, otrkārt, ka “reģionalizētā delegācija Biškekā [ir] pakļauta [..] Komisijas [reģionālajai] delegācijai Almatos”. 2007. gada augustā prasītāja atgriezās Komisijas ģenerāldirekcijā (DG) “Ārējās attiecības” Briselē (Beļģija).

- 6 Ar 2008. gada 10. novembra vēstuli prasītāja iesniedza lūgumu sniegt palīdzību saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu (turpmāk tekstā – “lūgums sniegt palīdzību”), kurā tā sūdzējās par to, ka viņa ir cietusi psiholoģisku vardarbību no viņas diviem pēc kārtas amatā esošajiem priekšniekiem, kuri viens pēc otra ieņēma Komisijas delegācijas Kazahstānā vadītāja vietu (turpmāk tekstā – attiecīgi “pirmais delegācijas vadītājs” un “otrais delegācijas vadītājs”). Šajā ziņā viņa lūdza uzsākt administratīvu izmeklēšanu, lai tiktu konstatēti apgalvotie psiholoģiskas vardarbības nodarījumi. No šīs vēstules izriet, ka pirmajam delegācijas vadītājam pārmestie nodarījumi attiecas uz laikposmu no 2003. gada aprīļa līdz 2005. gada septembrim, savukārt otrajam delegācijas vadītājam pārmestie nodarījumi ir notikuši no 2005. gada oktobra līdz 2007. gada augustam – brīdim, kad prasītāja atgriezās Komisijas mītnē Briselē.
- 7 Ar 2008. gada 28. novembra vēstuli prasītāja lūgumu sniegt palīdzību papildināja ar papildinformāciju. Tajā viņa precizēja, ka pirmais un otrs delegācijas vadītājs sistemātiski atstāja novārtā un samazināja viņas ietekmi Almatu un Biškekas delegācijās, kas, viņasprāt, viņu diskreditēja un pazemoja attiecībā pret viņas sarunu biedriem Kazahstānas un Kirgizstānas valdībās, Savienības dalībvalstu vēstniecībās, kā arī šajā valstī esošajās starptautiskajās un nevalstiskajās organizācijās.
- 8 Pēc lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas Komisija ar 2009. gada 4. marta vēstuli informēja prasītāju, ka Izmeklēšanas un disciplinārlietu izskatīšanas birojs (*IDOC*) ir pilnvarots uzsākt administratīvu izmeklēšanu par psiholoģiskas vardarbības apgalvojumiem attiecībā uz otro delegācijas vadītāju. Ar šo pašu vēstuli Komisija informēja prasītāju par tās atteikumu uzsākt šādu izmeklēšanu pret pirmo delegācijas vadītāju, jo prasītāja lūgumu sniegt palīdzību nav iesniegusi saprātīgā termiņā.
- 9 Ar 2009. gada 28. maija vēstuli prasītāja saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu iesniedza sūdzību par Komisijas 2009. gada 4. marta lēmumu, jo Komisija bija atteikusies uzsākt izmeklēšanu pret pirmo delegācijas vadītāju. Komisija šo sūdzību noraidīja ar 2009. gada 31. jūlija lēmumu. 2009. gada 13. novembrī prasītāja cēla prasību par iepriekš minēto 2009. gada 4. marta lēmumu. Civildienesta tiesa šo prasību apmierināja un stridīgo atteikumu atcēla (2011. gada 8. februāra spriedums lietā F-95/09 *Skareby*/Komisija; turpmāk tekstā – “spriedums lietā *Skareby*”).
- 10 Pa to laiku Komisija ar 2009. gada 23. jūlija vēstuli informēja prasītāju par *IDOC* savā ziņojumā sniegtajiem secinājumiem attiecībā uz administratīvo izmeklēšanu, kura bija uzsākta pret otro delegācijas vadītāju (turpmāk tekstā – “izmeklēšanas ziņojums”). Saskaņā ar šiem secinājumiem apgalvotā vardarbība netika pierādīta un izmeklēšana bija jāizbeidz, neierosinot disciplinārlietu. Tajā pašā vēstulē Komisija arī informēja prasītāju, ka tā līdz ar to ir nolēmusi neapmierināt arī lūgumu sniegt palīdzību un lietu izbeigt.
- 11 Ar 2009. gada 26. oktobra vēstuli prasītāja saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu iesniedza sūdzību par Komisijas 2009. gada 23. jūlija lēmumu neapmierināt viņas lūgumu sniegt palīdzību – sūdzību, kuru iecelējinstiūcija noraidīja 2010. gada 19. februārī.

Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība

- 12 Prasītājas prasījumi Civildienesta tiesai ir šādi:
 - atzīt prasību par pieņemamu;
 - lūgt Komisijai iesniegt izmeklēšanas ziņojumu, kā arī tam pievienotos pierādījumus;
 - atcelt Komisijas 2009. gada 23. jūlija lēmumu, ar kuru ir noraidīta sūdzība pret otro delegācijas vadītāju par psiholoģisku vardarbību un, ciktāl vajadzīgs, atcelt iecelējinstiūcijas 2010. gada 19. februāra lēmumu, ar kuru tika noraidīta viņas sūdzība;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 13 Komisijas prasījumi Civildienesta tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt kā nepieņemamu vai, katrā ziņā, nepamatotu;
 - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 14 Pieteikumā par lietas ierosināšanu prasītāja lūdza Civildienesta tiesai aicināt Komisiju iesniegt izmeklēšanas ziņojumu, kā arī tam pievienotos pierādījumus, lai varētu pārbaudīt, vai administratīvā izmeklēšana patiešām ir notikusi.
- 15 Komisija iebildumu rakstā apgalvoja, ka tā nevar darīt zināmus attiecīgos dokumentus prasītājam, jo tajos ir ietverti aizsargājami personas dati, kuru nodošana atklātībā aizskartu trešo personu intereses. Komisija tomēr paziņoja, ka tā Civildienesta tiesai var nosūtīt šo dokumentu konfidenciālo versiju, ja tā to lūgs ar motivētu rīkojumu. Komisija arī vērsa Civildienesta tiesas uzmanību uz grūtībām, kādas tikšot radītas, sagatavojot minēto dokumentu nekonfidenciālo versiju, jo apgalvotie vardarbības fakti ir notikuši mazā administratīvā vienībā, kas nozīmētu, ka liecinieku uzvārdu izsvītrošana nekavētu viņus identificēt pēc citām īpašām pazīmēm.
- 16 Ar 2011. gada 6. aprīļa motivētu rīkojumu, kas izdots atbilstoši Reglamenta 44. pantam, Civildienesta tiesa lūdza prasītājam izteikt savus apsvērumus par Komisijas apgalvoto izmeklēšanas ziņojuma un dokumentu, uz kuriem šis ziņojums balstās, konfidencialitāti. Ar šo pašu rīkojumu Civildienesta tiesa lūdza Komisiju iesniegt izmeklēšanas ziņojumu un iepriekš minētos dokumentus, precizējot, ka nedz prasītājam, nedz viņas advokātiem netiks atļauts ar tiem iepazīties vismaz līdz brīdim, kad tiks pieņemts lēmums par to attiecināmību uz lietu un konfidencialitāti.
- 17 Komisija nosūtīja izmeklēšanas ziņojumu un prasītos dokumentus ar vēstuli, kas Civildienesta tiesas kancelejā tika saņemta 2011. gada 18. aprīlī, un prasītāja iesniedza savus apsvērumus par to iespējamo konfidencialitāti tā paša gada 26. aprīlī.
- 18 Civildienesta tiesa, iepazīstoties ar izmeklēšanas ziņojumu un pārējiem Komisijas nosūtītajiem dokumentiem un ņemot vērā prasības pieteikumā izklāstītos pamatus, uzskatīja, ka vienīgi izmeklēšanas ziņojums ir būtisks strīda risinājumam. Civildienesta tiesa turklāt uzskatīja, ka šajā ziņojumā ir iekļauta konfidenciāla informācija, ciktāl šajā ziņojumā, kurš tika sagatavots izmeklēšanas par vardarbību noslēgumā, ir iekļauti personas dati – proti, nopratināto personu uzvārdi, vārdi, uzdevumi un pakāpes, – kas ļauj šīs personas identificēt. Tādējādi Civildienesta tiesa nolēma lūgt Komisiju iesniegt tai izmeklēšanas ziņojuma nekonfidenciālo versiju, izlaižot iepriekš minētos personas datus, un nosūtīt šo nekonfidenciālo versiju prasītājam. Visbeidzot, Civildienesta tiesa nolēma nosūtīt atpakaļ Komisijai pārējos dokumentus, kurus tā tai bija nosūtījusi, izpildot 2011. gada 6. aprīļa rīkojumu. Civildienesta tiesas kanceleja informēja lietas dalībniekus par šiem dažādajiem lēmumiem ar 2011. gada 31. maija vēstuli.
- 19 Komisija nosūtīja izmeklēšanas ziņojuma nekonfidenciālo versiju 2011. gada 7. jūnijā, un prasītāja iesniedza savus apsvērumus par to ar vēstuli, kura Civildienesta tiesas kancelejā tika saņemta 2011. gada 15. jūlijā un kurai bija pievienoti trīs pielikumi. Prasītājas apsvērumi tika nosūtīti Komisijai, kura savas piezīmes par minētajiem apsvērumiem iesniedza tā paša gada 29. jūlijā, papildinot tās ar 2011. gada 30. augusta vēstuli, kurai bija pievienoti vairāki dokumenti.
- 20 Ar 2011. gada 3. oktobra vēstuli prasītāja iesniedza divus dokumentus, par kuru iesniegšanu tā bija paziņojusi 2011. gada 15. jūlija apsvērumos.

- 21 Prasītāja ziņojumā tiesas sēdes sagatavošanai tika lūgta tiesas sēdē atbildēt uz Komisijas iebildumu rakstā celto iebildi par nepieņemamību un iesniegt savus apsvērumus par Komisijas 2011. gada 30. augusta vēstulei pievienotajiem dokumentiem. Komisija savukārt tika lūgta iesniegt tiesas sēdē savus apsvērumus par dokumentiem, kurus tā paša gada 28. septembrī Civildienesta tiesai bija nosūtījusi prasītāja.

Par strīda priekšmetu

- 22 Prasītāja papildus Komisijas 2009. gada 23. jūlija lēmuma, ar kuru arī netika apmierināts lūgums sniegt palīdzību, atcelšanai lūdz atcelt 2010. gada 19. februāra lēmumu, ar kuru tika noraidīta viņas sūdzība par minēto lēmumu.
- 23 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasījumi atcelt tiesību aktus, kas formāli vērsti pret lēmumu, ar kuru ir noraidīta sūdzība, gadījumā, ja šim lēmumam nav autonoma satura, nozīmē, ka Civildienesta tiesā izskatīšanai tiek iesniegts akts, pret kuru ir iesniegta sūdzība (šajā ziņā skat. Tiesas 1989. gada 17. janvāra spriedumu lietā 293/87 *Vainker/Parlaments*, 8. punkts). Tā kā lēmumam, ar kuru ir noraidīta sūdzība, kas iesniegta par Komisijas 2009. gada 23. jūlija lēmumu, šajā lietā nav autonoma satura, prasība ir jāuzskata par vērstu pret šo vienu lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 24 Komisija norāda, ka prasība ir nepieņemama, jo prasītājai nav intereses celt prasību. Pat ja tiktu pieņemts, ka prasība ir pamatota, apstrīdētā lēmuma atcelšana viņai neko nedotu. Psiholoģiska vardarbība katrā ziņā esot beigusies kopš prasītājas atgriešanās Komisijas mītnesvietā Briselē 2007. gadā, un prasītāja neesot lūgusi atlīdzināt ciesto kaitējumu.
- 25 Prasības mērķis patiesībā esot izraisīt jaunas administratīvās izmeklēšanas uzsākšanu, lai eventuāli tiktu ierosināts disciplinārprocess pret otro delegācijas vadītāju, vai gadījumā, ja tiktu pierādīti fakti, panākt, lai tikai tiktu sniegts juridisks paziņojums, kurā konstatēta vardarbības esamība. Pirmajā gadījumā iestādei būtu plaša rīcības brīvība izlemt, vai uzsākt disciplinārprocesu pret ierēdni, un citi ierēdņi tai nevarētu uzlikt pienākumu ierosināt šādu procesu. Runājot par otro gadījumu, prasītāja neesot pamatojusi interesi celt prasību, jo Civildienesta tiesas ziņā nav savu spriedumu rezolutīvo daļu papildināt ar juridiskiem paziņojumiem vai konstatējumiem.
- 26 Prasītāja tiesas sēdē atspēkoja Komisijas celto iebildi par nepieņemamību. Viņa it īpaši norādīja, ka viņas prasības mērķis ir atjaunot viņas cieņu, kas notiktu atzīstot, ka viņa ir cietusi no psiholoģiskas vardarbības. Prasītāja uzskata, ka šajā ziņā viņa pamato personisku interesi lūgt atcelt apstrīdēto lēmumu, jo atcelšanas gadījumā iestādei tieši būs vēlreiz jāpārskata jautājums par to, vai viņa ir cietusi no šādas vardarbības.

Civildienesta tiesas vērtējums

- 27 Jānorāda, ka Komisija šajā lietā ir saglabājusi celto iebildi par nepieņemamību savā iebildumu rakstā, neraugoties uz to, ka Civildienesta tiesa ir noraidījusi līdzīgu iebildi par nepieņemamību spriedumā lietā *Skareby* (22.–31. punkts) – spriedumā, kurš tika pasludināts pirms tiesas sēdes noturēšanas šajā lietā. Šādos apstākļos ir jāatgādina tālāk minētais.
- 28 Neapstrīdami, ka prasījumi atcelt administratīvu aktu ir nepieņemami, ja nav likumīgas un esošas legītimas intereses celt prasību, jo apstrīdētā akta atcelšana ieinteresētajai personai neko nedotu.

- 29 Šajā lietā ir taisnība, ka prasītāja nelūdz atlīdzināt kaitējumu, kurš esot radies no apgalvotās vardarbības. Tāpat ir taisnība, ka Komisijai saskaņā ar Civildienesta noteikumu 86. panta 2. punktu ir rīcības brīvība uzsākt disciplinārprocesu. Visbeidzot, nav apstrīdams, ka apgalvotā vardarbība ir izbeigusies 2007. gada augustā, kad prasītāja atgriezās Komisijas mītnesvietā Briselē.
- 30 Tomēr iepriekš atgādinātie apstākļi nav izbeiguši šīs prasības priekšmetu, un ar tiem arī nav zaudēta prasītājas interese lūgt atcelt apstrīdēto lēmumu.
- 31 Runājot par tik nopietnu jautājumu kā psiholoģiska vardarbība, ir jātiek pieļautam, ka iespējamais no šādas vardarbības cietušais, kurš tiesā apstrīd iestādes atteikumu apmierināt viņa lūgumu sniegt palīdzību, – neraugoties uz Komisijas minētajiem apsvērumiem – saglabā judikatūrā prasīto interesi kā nosacījumu prasības pieteikuma pieņemamībai.
- 32 Šāds risinājums ir vajadzīgs paša psiholoģiskas vardarbības faktu, kuri var radīt ārkārtīgi iznīcinošas sekas cietušā veselības stāvoklim, smaguma dēļ. Ja pensionēta ierēdņa gods un cieņa pamato viņa interesi celt prasību par lēmumu, ar kuru ir noteikta viņa atstādināšana, neraugoties uz to, ka šis lēmums par atstādināšanu noteikti ticis atcelts viņa pensionēšanās dienā (Civildienesta tiesas 2009. gada 30. novembra spriedums lietā F-80/08 *Wenig*/Komisija, 35. punkts), tāpat ir jābūt attiecībā uz darbinieku, kurš sevi uzskata par cietušu no psiholoģiskas vardarbības, neatkarīgi no tā, vai šāda vardarbība turpinās, vai arī no tā, vai attiecīgais ierēdnis vai darbinieks iesniedz ar mērķi iesniegt vai pat tikai viņam ir tiesības iesniegt citas prasības, tostarp prasību atlīdzināt zaudējumus, saistībā ar psiholoģisku vardarbību, no kuras, kā viņš uzskata, viņš ir cietis. Šajā kontekstā ir jāpiebilst – tas, ka iestāde eventuāli atzīst psiholoģiskas vardarbības esamību, pats par sevi var radīt labvēlīgas sekas vardarbībā cietušās personas rekonstrukcijas terapeitiskajā procesā.
- 33 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisijas celtā iebilde par nepieņemamību nevar tikt atbalstīta.

Par lietas būtību

- 34 Prasītāja savu prasījumu atcelt apstrīdēto lēmumu atbalstam izvirza trīs pamatus attiecībā uz, pirmkārt, tiesību uz aizstāvību un tiesību uz labu pārvaldību pārkāpumu, otrkārt, Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkta pārkāpumu un, treškārt, acīmredzamu kļūdu vērtējumā esamību, pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, pienākuma ņemt vērā ierēdņa intereses neizpildi un pienākuma sniegt palīdzību neizpildi.

Par pirmo pamatu – tiesību uz aizstāvību un tiesību uz labu pārvaldību pārkāpumu

- 35 No dažādiem prasītājas procesuālajiem rakstiem izriet, ka pirmais pamats sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā prasītāja apstrīd *IDOC* veiktās administratīvās izmeklēšanas efektivitāti, savukārt otrajā daļā viņa kritizē viņas iesaistīšanas šajā procedūrā nepietiekamību, pamatojoties uz tiesībām uz aizstāvību un labas pārvaldības principu.

Par pirmā pamata pirmo daļu – administratīvās izmeklēšanas neefektivitāti

- 36 Prasītāja pieteikumā par lietas ierosināšanu, lai arī viņa vēl nebija saņēmusi izmeklēšanas ziņojumu, vispirms ir izteikusi šaubas par to, ka izmeklēšana ir tikusi veikta efektīvi.
- 37 Apsvērumos par izmeklēšanas ziņojumu, kuru Komisija nekonfidencialajā versijā nosūtīja pēc Civildienesta tiesas 2011. gada 6. aprīļa rīkojuma (16. un nākamie punkti), prasītāja uzskata, ka minētais ziņojums atklāj, ka izmeklēšanai esot trūcis rūpības, objektivitātes un neatkarīguma. Šī apgalvojuma atbalstam prasītāja norāda, ka tika noplatināti tikai četri liecinieki no trīsdesmit, kuru

nopratināšana tika ieteikta lūgumā sniegt palīdzību. Turklāt izmeklēšanas ziņojumā neesot bijuši minēti precīzi lūgumā sniegt palīdzību aprakstītie vardarbības piemēri un no šī ziņojuma neizrietēja, ka *IDOC* par šiem piemēriem būtu veicis jebkādu izmeklēšanu. Tāpat atsevišķu faktu saistība, kuru izdarījis *IDOC*, esot bijusi neobjektīva. Izmeklēšanas ziņojumā esot ietvertas arī nesakritības un pretrunas. Visbeidzot, tas, ka liecinieka *C* paziņojumi ir minēti gan franciski, gan angļiski, radot aizdomas par attiecīgo liecību un liecinieku *A* un *B* minēto faktu izklāstā esot kļūdas, kas liekot apšaubīt to ticamību.

- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka *IDOC* ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz tam uzticēto administratīvo izmeklēšanu veikšanu (šajā ziņā skat. Civildienesta tiesas 2010. gada 13. janvāra spriedumu apvienotajās lietās F-124/05 un F-96/06 *A* un *G*/Komisija, 173. punkts). It īpaši, tā kā šī dienesta resursi ir ierobežoti, tam ir jāizmeklē tajā ierosinātās lietas samērīgi, proti, tādējādi, kas tam ļauj katrai lietai veltīt taisnīgu tā rīcībā esošā laika daļu. Turklāt *IDOC* arī ir plaša rīcības brīvība, lai izvērtētu liecinieku sniegtās sadarbības kvalitāti un lietderību.
- 39 Tādējādi *IDOC* šajā gadījumā varēja nolemt nopratināt tikai dažus lieciniekus no visiem tiem, kuru nopratināšanu bija ieteikusi prasītāja. Turklāt neviens no Civildienesta tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem neļauj domāt, ka *IDOC* izvēle būtu bijusi neobjektīva vai kaitējusi izmeklēšanas kvalitātei. Attiecībā uz prasītājas kritiku par liecinieka *C* paziņojumiem Civildienesta tiesa nesaprot, kādēļ tas, ka šī liecinieka paziņojumi tikuši izklāstīti gan franču, gan angļu valodā, varētu radīt par tiem aizdomas. Runājot par liecinieku minētajām prasītājas prombūtnēm, tās apstiprina Komisijas iesniegtie dokumenti, kas nozīmē, ka minēto liecinieku ticamība nevar tikt apstrīdēta ar pamatojumu, ka viņu apgalvojumi šajā ziņā neesot precīzi.
- 40 Turklāt izmeklēšanas ziņojumā apskatītie jautājumi parāda, ka *IDOC* ir izmeklējis prasītājas būtībā apgalvotos iebildumus par vardarbību, pat ja, kā norāda prasītāja, minētajā ziņojumā nav aptverti visi konkrētie "piemēri", kurus tā bija minējusi lūgumā sniegt palīdzību. Tādējādi *IDOC* efektīvi ir izskatījis jautājumu par instrukcijām, kuras otrais delegācijas vadītājs viņai bija devis ar padoto starpniecību, jautājumu par to, vai viņš ir liedzis prasītājai sagatavot pārskatus par politisko situāciju Kirgizstānā, un problēmu par viņas dalību sanāksmēs ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos.
- 41 Turpinājumā ir jānorāda, ka izmeklēšanas ziņojumā minēto faktu izklāsts nešķiet esam neobjektīvs. Attiecībā uz to, ka pēc tam, kad prasītāja 2005. gadā bija izteikusi sūdzības uzticības personai par to, ka pirmais delegācijas vadītājs izvērta pret viņu vardarbību, viņa neko neveica pēc tam, kad šī persona uzskatīja, ka viņas priekšnieka attieksme bija normāla, izmeklēšanas ziņojumā būtībā ir tikai atkārtoti pašas prasītājas apgalvojumi, kuri ir minēti 2008. gada 28. novembra papildinājumā lūgumam sniegt palīdzību.
- 42 Tāpat izmeklēšanas ziņojums nešķiet esam pretrunīgs. Lai arī liecinieks *B* ir apgalvojis, ka otrā delegācijas vadītāja darba metode bija sniegt instrukcijas ar padoto starpniecību, *IDOC* varēja uzskatīt, ka, lai arī šī persona šādi rīkojās ar visiem viņam pakļautajiem darbiniekiem, šī rīcība bija tikai gadījuma rakstura, jo no dažādiem sniegtajiem apgalvojumiem izrietēja, ka otrais delegācijas vadītājs šādi rīkojās tikai steidzamos gadījumos attiecībā uz nesvarīgiem jautājumiem un ieinteresēto personu prombūtnes dēļ. Turklāt nav pretrunas starp, no vienas puses, prasītājas 2006. gada novērtējuma ziņojumā ietvertu apgalvojumu, ka viņa bieži un regulāri iesniedz pārskatus par politisko situāciju Kirgizstānā, un, no otras puses, apstākli, ka izmeklēšanas ziņojumā ir norādīts, ka minētie pārskati, kuri ir adresēti Komisijas dienestiem Briselē, tika sagatavoti Almatos, pamatojoties uz prasītājas sniegto ieguldījumu. Starp citu prasītājas ierobežoto piedalīšanos minēto pārskatu sagatavošanā apstiprina liecinieks *C* un pati prasītāja.
- 43 Visbeidzot, tas, ka *IDOC* veiktā izmeklēšana nav bijusi nopietna, nevar tikt izsecināts no tā, ka prasītājas sniegtās liecības apliecina, ka viņa atbilstoši pārstāvēja Komisiju sanāksmēs ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos. Šajās dažādajās liecībās ir atsauce uz prasītājas pilnvarām kā *chargé d'affaires ad interim*, kā arī viņas kā Komisijas pārstāves uzticamību, un šīs liecības ir pretrunā

otrā delegācijas vadītāja apgalvojumam, ka “visiem pārējiem palīdzības sniedzējiem Kirgizstānai bija [citas] domas”. Tomēr *IDOC* nav ņēmis vērā tikai otrā delegācijas vadītāja apgalvojumus. Tas ir apkopojis citas liecības, uzvaru liekot uz “vispārīgo kontekstu”, proti, prasītājas neiespējamību piedalīties visos oficiālajos notikumos, it īpaši, kad šo prombūtņu dēļ iestādei bija jā sagatavo tās stratēģija iepriekš minētajās sanāksmēs ar palīdzības sniedzējām valstīm.

- 44 Ņemot vērā iepriekš minēto un lietas dalībnieku iesniegtos dokumentus, Civildienesta tiesa, uzskatot, ka ir pietiekami informēta, konstatē, pirmkārt, ka iebildums par *IDOC* izmeklēšanas neefektivitāti nav pamatots un, otrkārt, ka nav jāapmierina prasītājas lūgumi, kuri minēti viņas apsvērumos par izmeklēšanas ziņojumu, attiecībā uz, pirmkārt, to, lai Civildienesta tiesa apkopo starptautisko organizāciju, nevalstisko organizāciju vai dalībvalstu pārstāvju liecības vai vismaz lai tā pajautā Komisijai par iemesliem, kuru dēļ *IDOC* atlasīja lieciniekus, kurus viņa bija ieteikusi nopratināt, otrkārt, to, lai tā uzdod Komisijai iesniegt lieciniekiem uzdotos jautājumus, un, treškārt, to, lai tā apkopo to personu liecības, kuru apgalvojumus viņa ir pievienojusi minētajiem apsvērumiem.

Par pirmā pamata otro daļu – tiesību uz aizstāvību un labas pārvaldības principa pārkāpumu

- 45 Prasītāja, atsaucoties uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu un “labas pārvaldības prasībām”, kuras viņa izsecina no Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunkta, apgalvo, ka viņai bija jābūt piekļuvei izmeklēšanas ziņojumam, kā arī tā atbalstam sniegtajiem pierādījumiem un ka viņa bija jāuzklausā par šo dokumentu saturu, pirms iecelējinstitūcija pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 46 Tomēr ir jānorāda, ka prasītāja nevar atsaukties uz Komisijas pienākumu ievērot tiesības uz aizstāvību, kuras saskaņā ar pastāvīgo judikatūru visos procesos, kas uzsākti pret personu un kuru rezultātā var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs tiesību akts, ir Savienības tiesību pamatprincips (Tiesas 2006. gada 9. novembra spriedums lietā C-344/05 P Komisija/*De Bry*, 37. punkts; Pirmās instances tiesas 2006. gada 17. oktobra spriedums lietā T-406/04 *Bonnet*/Tiesa, 76. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Wenig*/Komisija, 48. punkts). *IDOC* izmeklēšanas procedūra, kura uzsākta pēc ierēdņa, kurš sūdzas par vardarbību, lūguma sniegt palīdzību, nekādā gadījumā nevar tikt pielīdzināta pret ierēdni uzsāktai izmeklēšanas procedūrai.
- 47 Turklāt bez nepieciešamības izskatīt jautājumu par Pamattiesību hartas piemērojamību laikā pietiek atgādināt, ka Pamattiesību hartas 41. pantā ir pārņemti judikatūrā iedibinātie risinājumi, kuros ir atzīta vispārīgā labas pārvaldības principa esamība (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā T-257/02 *K*/Tiesa, 104. punkts), kā turklāt uzsvērts Paskaidrojumu attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.) paskaidrojumā par 41. pantu.
- 48 Šajā nolūkā ir jāatzīst, ka prasītāja var izmantot procesuālās tiesības, kuras atšķiras no tiesībām uz aizstāvību un kuras nav tik plašas kā pēdējās minētās (par šo atšķirību skat. Tiesas 2010. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-441/07 P Komisija/*Alrosa*, 91. punkts, un Pirmās instances tiesas 1997. gada 27. novembra spriedumu lietā T-290/94 *Kaysersberg*/Komisija, 108. punkts).
- 49 Šajā lietā neapstrīdami ir tas, ka prasītāja varēja iesniegt savus argumentus trīs reizes – lūguma sniegt palīdzību ietvaros, ar papildinformāciju, kuru tā rakstveidā iesniedza 2008. gada 28. novembrī, un laikā, kad viņa tika iztaujāta *IDOC* saistībā ar administratīvo izmeklēšanu.
- 50 Tā kā procesuālās tiesības, kuras prasītāja šajā lietā var pieprasīt, nenozīmē nedz to, ka viņai bija jādod piekļuve izmeklēšanas ziņojumam, kā arī *IDOC* apkopotajiem pierādījumiem, nedz to, ka viņa bija jāuzklausā par šo dokumentu saturu pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, pirmā pamata otrā daļa par tiesību uz aizstāvību un labas pārvaldības principa pārkāpumu tādējādi ir jānoraida.
- 51 Tā kā abas pirmā pamata daļas ir noraidītas, minētais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu – Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkta pārkāpumu

- 52 Prasītāja, pirmkārt, apstrīd, ka iecelēj institūcija pārņēmusi *IDOC* secinājumus, saskaņā ar kuriem nav notikusi psiholoģiska vardarbība, jo otrais delegācijas vadītājs, uzaicinot uz Almatiem darbiniekus, kuri strādā viņa tiešā pakļautībā, lai apspriestu viņu darbu viņas prombūtnē un lai prasītājai nodotu instrukcijas ar šo darbinieku starpniecību, pret prasītāju neesot attiecies citādi nekā pret citiem Almatu delegācijas starpniekiem. Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktā kādas rīcības atzīšana par psiholoģisku vardarbību neesot atkarīga no diskriminācijas esamības.
- 53 Vispirms ir jāatgādina, ka, lai arī tiešā lēmumā, ar kuru ir noraidīta sūdzība, ir minēti būtiski precizējumi par iestādes sniegto pamatojumu sākotnējā lēmumā, konkrētai iestādes pamatojuma identificēšanai ir jāizriet no abiem šiem lēmumiem (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 10. jūnija spriedumu lietā T-258/01 *Eveillard*/Komisija, 31. punkts).
- 54 Ņemot vērā šo precizējumu, no lēmuma, ar kuru noraidīta sūdzība, izriet, ka Komisija diskriminācijas esamību nav izmantojusi kā nosacījumu, no kura būtu atkarīga vardarbības atzīšana. Iecelēj institūcija, atbildot uz prasītājas iebildumu par to, ka otrais delegācijas vadītājs tieši deva instrukcijas saviem padotajiem, vienīgi norādīja, ka *IDOC* ir minējis, pirmkārt, ka otrais delegācijas vadītājs šādi nerīkojās tikai attiecībā uz ieinteresēto personu, bet ka šāda rīcība atbilda vispārīgam personāla vadības stilam, un, otrkārt, ka ar to vien, ka prasītāja nepiekrīt šim stilam, nav pietiekami, lai to atzītu par vardarbību.
- 55 Prasītāja, otrkārt, uzskata, ka ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkts, jo šajā pantā nav noteikts, ka vardarbības fakts ir atkarīgs no tā, vai runa ir par vairākiem cietušajiem, lai arī gan apstrīdētajā lēmumā, gan lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, svarīga vieta tikusi piešķirta tam, ka neviena cita Almatu reģionālajā delegācijā vai reģionalizētajā delegācijā strādājoša persona nav iesniegusi sūdzību par psiholoģisku vardarbību attiecībā uz otro delegācijas vadītāju.
- 56 Tomēr ir jānorāda, ka Komisija, norādot, ka pret otro delegācijas vadītāju nav tikusi iesniegta neviena cita sūdzība par vardarbību, vienīgi ir atbildējusi uz prasītājas apgalvojumu, saskaņā ar kuru citi darbinieki esot cietuši no viņa psiholoģiskās vardarbības.
- 57 Treškārt, prasītāja pārmet, ka gan apstrīdētajā lēmumā, gan lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, par pamatu ir izmantoti *IDOC* secinājumi, kuros kā obligāts nosacījums kādas rīcības atzīšanai par psiholoģisku vardarbību ir minēts nodoms izdarīt vardarbību, lai arī šis nosacījums netiekot prasīts Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktā, kā to ir interpretējusi Civildienesta tiesa 2008. gada 9. decembra spriedumā lietā F-52/05 *Q*/Komisija (daļēji atcelts ar Vispārējās tiesas 2011. gada 12. jūlija spriedumu lietā T-80/09 *P* Komisija/*Q*, bet tikai tiktāl, ciktāl rezolutīvās daļas 2) punktā ar minēto spriedumu Komisijai tika piespriests atlīdzināt *Q* zaudējumus; turpmāk tekstā – “spriedums lietā *Q* /Komisija”). Prasītāja norāda, ka, nenoliedzami, lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, iecelēj institūcija ir minējusi, ka *IDOC* ir tikai gribējis uzsvērt, ka sūdzības par vardarbību ir jāizvērtē, neņemot vērā sūdzības iesniedzēja subjektīvo uztveri, bet viņa uzskata, ka iecelēj institūcija tādējādi klusējot ir pieņēmusi, ka *IDOC* arī ir secinājis, ka pret viņu “netika veikta rīcība, lai viņu objektīvi diskreditētu vai ar nodomu pasliktinātu viņas darba apstākļus”.
- 58 Komisija atbildot norāda, ka spriedumā lietā *Q*/Komisija ir ieviesta pārmērīga subjektivitāte, jo pretēji iepriekšējai judikatūrai vardarbības esamība vairs nav pakļauta tam, ka ir jāpierāda, ka vardarbības izdarītājs ar savu rīcību ir vēlējis tieši diskreditēt cietušo vai tieši pasliktināt viņa darba apstākļus. Ar šo Civildienesta tiesas spriedumu iestādēm esot bijis risks, ka īpaši jutīgi ierēdņi vai darbinieki tās izmantos. Komisija uzskata, ka vardarbības definīcijā būtu jāņem vērā iespējamā vardarbības izdarītāja apstiprinātais vai prezumētais nodoms, iespējamā cietušā uztvere, faktu objektīvais raksturs un konteksts, kādā tie ir notikuši. Civildienesta tiesa, nenoliedzami, sprieduma lietā *Q*/Komisija 135. punktā ir precizējusi, ka kādas rīcības atzīšanai par vardarbību attiecīgajai rīcībai “objektīvi” ir jādiskreditē cietušais vai jāpasliktina viņa darba apstākļi. Tomēr šis precizējums esot nepietiekams, jo

ar to netiekot novērsts, ka Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkts varētu tikt piemērots rīcībai, kura nav ļaunprātīga un kura personām, kuras cieš no psiholoģiskām problēmām, “objektīvi” var pasliktināt darba apstākļus vai radīt diskreditēšanas sajūtu.

- 59 Komisija tādējādi uzskata, ka, ja vien Civildienesta tiesa neatgriežas pie iepriekšējās judikatūras spriedumā lietā Q/Komisija, kādas rīcības atzīšana par vardarbību katrā ziņā ir jāpakļauj nosacījumam, ka uz strīdīgo rīcību attiecas pietiekami objektīva realitāte tādā nozīmē, ka objektīvs un saprātīgs novērotājs ar normālu jutīgumu to uzskatītu par ļaunprātīgu.
- 60 Šajā lietā Komisija uzskata, ka otrā delegācijas vadītāja rīcība objektīvi nebija tāda, lai diskreditētu prasītāju vai pasliktinātu viņas darba apstākļus, un līdz ar to tā nevarēja tikt atzīta par ļaunprātīgu iepriekš minētajā nozīmē, bet ka, tieši pretēji, tā bija pilnībā normāla darba attiecību ietvaros. Tas, ka neviens cits Almatu delegācijas darbinieks, kurš bija līdzīgos apstākļos, sevi neuzskata par cietušu no otrā delegācijas vadītāja vardarbības, parādot, ka prasītājas vardarbības sajūta izriet vienīgi no viņas personiskās faktu uztveres.
- 61 Turklāt *IDOC* un iecelējainstitūcija esot uzskatījuši, ka attiecīgie fakti nav uzskatāmi par vardarbību to rakstura dēļ tādējādi, ka apstrīdētais lēmums tikai daļēji ir balstīts uz to, ka otrā delegācijas vadītāja rīcība nebija tīša.
- 62 Visbeidzot, otrajam delegācijas vadītājam inkriminētā rīcība neesot atkārtojusies un tā neesot bijusi sistemātiska, kā prasīts psiholoģiskas vardarbības definīcijā.
- 63 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Civildienesta tiesa sprieduma lietā Q/Komisija 133. un nākamajos punktos ir nospriedusi, ka Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktā nekādā ziņā nav paredzēts, ka iespējamā vardarbības izdarītāja nelabvēlīgais nodoms ir obligāts apstāklis, lai rīcību varētu kvalificēt kā psiholoģisku vardarbību. Minētajā spriedumā (skat. arī Civildienesta tiesas 2010. gada 9. marta spriedumu lietā F-26/09 N/Parlaments, 72. punkts) Civildienesta tiesa ir norādījusi:

“134.

Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktā psiholoģiskā vardarbība ir definēta kā “nepiedienīga rīcība”, kuras pierādīšanai ir nepieciešams, lai būtu izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi. Pirmais nosacījums ir saistīts ar to, ka pastāv fiziska rīcība, mutiska vai rakstu valoda, žesti vai cita rīcība, kas izpaužas “kāda laika posmā, [...] atkārtojas vai ir sistemātiska” un kas ir “tīša”. Otrais nosacījums, kas no pirmā ir nošķirts ar saikli “un”, paredz, ka šī fiziskā rīcība, mutiskā vai rakstu valoda, žesti vai cita rīcība “rada kaitējumu jebkuras personas personībai, cieņai vai fiziskai vai psiholoģiskai integritātei”.

135. Tā kā apstākļa vārds “tīša” ir saistīts ar pirmo, nevis ar otro nosacījumu, var izdarīt divus secinājumus. Pirmkārt, Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktā paredzētajai fiziskajai rīcībai, mutiskajai vai rakstu valodai, žestiem vai citai rīcībai ir jābūt brīvprātīgai, kas no šīs normas piemērošanas izslēdz rīcību, kas ir notikusi nejauši. Otrkārt, netiek savukārt prasīts, ka šai fiziskajai rīcībai, mutiskajai vai rakstu valodai, žestiem vai citai rīcībai ir jābūt izdarītai ar nodomu radīt kaitējumu personas personībai, cieņai vai fiziskai vai psiholoģiskai integritātei. Citiem vārdiem sakot, psiholoģiska vardarbība Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkta nozīmē var pastāvēt, kaut arī vardarbības izdarītājam ar savu rīcību nav bijis nodoma diskreditēt cietušo vai apzināti pasliktināt viņa darba apstākļus. Pietiek vien ar to, ka šī rīcība, kas ir īstenota labprātīgi, objektīvi ir radījusi šādas sekas.”

- 64 Būtībā Komisija uzskata, ka šajā judikatūrā pārāk liela nozīme tiek atvēlēta iespējamā cietušā jūtām un ka tā ir pamats nenoteiktībai.
- 65 Civildienesta tiesa sprieduma lietā Q/Komisija 135. punktā tomēr ir precizējusi, ka, lai strīdīgo rīcību atzītu par vardarbību, tai “objektīvi ir jārada sekas”, kuras diskreditē cietušo vai pasliktina viņa darba apstākļus. Tā kā saskaņā ar Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punktu attiecīgajai rīcībai ir jābūt

ļauņprātīgai, no tā izriet, ka rīcības atzīšana par vardarbību ir pakļauta nosacījumam, ka uz rīcību attiecas pietiekami objektīva realitāte tādā nozīmē, ka objektīvs un saprātīgs novērotājs, kuram ir normāls jutīgums un kurš atrodas tādos pašos apstākļos, to uzskatītu par pārmērīgu un kritizējamu.

66 Šajā lietā *IDOC* savā ziņojumā ir konstatējis, ka “izmeklēšanu veicošā grupa secināja, ka pret [attiecīgo personu] nebija izdarīta rīcība, lai viņu apzināti diskreditētu vai pasliktinātu viņas darba apstākļus, [un ka] neatkarīgi no viņas subjektīvās uztveres neviena no minētajām epizodēm vai rīcības, to skatot atsevišķi vai kopā, nevar tikt uzskatīta par psiholoģisku vardarbību”.

67 Tomēr jautājums, uz kuru ir jāatbild Civildienesta tiesai, ir par to, vai Komisija apstrīdētajā lēmumā un lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, ir izvērtējusi prasītājas situāciju, ņemot vērā Civildienesta noteikumu 12.a panta kļūdaino interpretāciju, saskaņā ar kuru inkriminēto faktu izdarītāja nodoms tieši diskreditēt vai pasliktināt prasītājas darba apstākļus ir vardarbības nosacījums.

68 Kā atzīst pati prasītāja, lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, iecelējainstitūcija ir uzskatījusi, ka vardarbības apgalvojumi bija jāizvērtē “neatkarīgi no cietušā subjektīvās uztveres”. Turklāt apstrīdētais lēmums un lēmums, ar kuru noraidīta sūdzība, balstās uz motīviem, ar kuriem mēģināts pierādīt, ka apgalvojumi par vardarbību pret prasītāju nebija objektīvi. Tādējādi apstrīdētajā lēmumā ir norādīts – tas, ka otrais delegācijas vadītājs tieši deva instrukcijas prasītājas padotajiem, atbilda parastam personāla vadības stilam, acīmredzami neatklājot īpašus apstākļus, kas, šādi rīkojoties, ļautu parādīties noraidošai attieksmei pret prasītājas personu. Turpinājumā Komisija, atbildot uz prasītājas lūgumu veikt pārbaudi, kas izteikts, papildinot 2008. gada 28. novembra lūgumu sniegt palīdzību, joprojām apstrīdētajā lēmumā norāda, ka neviens cits ierēdnis vai darbinieks nav sūdzējies par otrā delegācijas vadītāja rīcību. Visbeidzot, lēmums, ar kuru noraidīta sūdzība, balstās uz objektīvu prasītājas funkciju analīzi, no kuras Komisija izsecina, ka viņa bija daļa no vidējo vadītāju personāla un ka šis amats nekavēja otro delegācijas vadītāju viņu aizstāt ar citu ierēdni, lai piedalītos sanāksmēs ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos.

69 Tā kā, lai kāda rīcība tiktu atzīta par vardarbību Civildienesta noteikumu izpratnē, kā tos ir interpretējusi Civildienesta tiesa:

- attiecīgajai fiziskajai rīcībai, mutiskajai vai rakstu valodai, žestiem vai citai rīcībai ir jābūt brīvprātīgai,
- tomēr nav jāpieprasa, lai fiziskā rīcība, mutiskā vai rakstu valoda, žesti vai cita rīcība būtu izdarīta ar nodomu radīt kaitējumu personas personībai, cieņai vai fiziskai vai psiholoģiskai integritātei,
- bet ar nosacījumu, ka šāda rīcība objektīvi ir radījusi sekas, kas cietušo personu diskreditē vai pasliktina viņas darba apstākļus,

Komisijas pamatojums par to, ka inkriminētās darbības objektīvi nebija tādas, kas diskreditē prasītāju, pats par sevi ir pietiekams, lai leģitīmi pamatotu apstrīdēto lēmumu saistībā ar Civildienesta noteikumu 12.a pantu neatkarīgi no *IDOC* sniegtās interpretācijas.

70 Papildus ir jānorāda, ka prasītājas vērtējums par rīcību, kuru viņa pārmet otrajam delegācijas vadītājam, ir ļoti subjektīvs. Lai arī viņa sūdzas par to, ka otrā delegācijas vadītāja attieksme viņu esot diskreditējusi vēstniecībās un starptautisko organizāciju pārstāvniecībās, kuras atradās Biškekas reģionalizētās pārstāvniecības mītnesvietā, dokumenti, kurus viņa ir iesniegusi savu apsvērumu par izmeklēšanas ziņojumu pielikumā, tieši pretēji, parāda cieņu, kāda viņai bija šajās aprindās.

71 No visa iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats nav pamatots.

Par trešo pamatu – acīmredzamu kļūdu vērtējumā esamību, pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, pienākuma ņemt vērā ierēdņa intereses neizpildi un pienākuma sniegt palīdzību neizpildi

- 72 Ņemot vērā prasītājas argumentus, kuri izvirzīti trešā pamata atbalstam, ir jānošķir pirmā daļa, kura ir tikai un vienīgi par pienākuma norādīt pamatojumu neievērošanu, no otrās daļas, kurā ir minētas vairākas acīmredzamas kļūdas vērtējumā, kuras prasītāja izsecina arī no pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpuma un pienākuma ņemt vērā ierēdņa intereses, kā arī pienākuma sniegt palīdzību neizpildi.

Par trešā pamata pirmo daļu – pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

- 73 Prasītāja uzskata, ka apstrīdētais lēmums, kā arī lēmums, ar kuru noraidīta sūdzība, nav atbilstoši pamatots, ciktāl Komisija nav atbildējusi uz prasītājas apgalvojumu, ka otrais delegācijas vadītājs ir piekopus viņa priekšteča praksi uz Kirgizstānu nosūtīt Kazahstānas reģionālajā delegācijā strādājošos darbiniekus, neapspriežoties ar prasītāju vai vismaz par to viņu neinformējot un tādējādi viņu nostādot sarežģītā situācijā attiecībā pret uzņemošās valsts iestādēm un diplomātisko korpusu.
- 74 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru netiek prasīts, lai pamatojumā būtu precizēti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums, vai pamatojums atbilst Statūtu 25. panta otrās daļas prasībām, ir jāvērtē, ņemot vērā ne tikai tā formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas regulē šo jomu (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā T-66/05 *Sack*/Komisija, 65. punkts, un Civildienesta tiesas 2011. gada 13. septembra spriedumu lietā F-4/10 *Nastvogel*/Padome, 66. punkts).
- 75 Turklāt sākotnējā pamatojuma nepietiekamība var tikt uzlabota ar papildu precizējumiem, kuri tiek sniegti pat tiesvedības laikā, ja pirms prasības celšanas ieinteresētajai personai jau ir bijusi informācija, kas var tikt uzskatīta par pamatojuma sākumu (Pirmās instances tiesas 2005. gada 15. septembra spriedums lietā T-132/03 *Casini*/Komisija, 36. punkts, un Civildienesta tiesas 2010. gada 1. decembra spriedums lietā F-89/09 *Gagalis*/Padome, 67. punkts).
- 76 Šajā lietā ir skaidrs, ka apstrīdētajā lēmumā un lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, nav īpaši minēts iebildums par to, ka otrais delegācijas vadītājs būtu nostādījis prasītāju sarežģītā situācijā, uz Kirgizstānu nosūtot Kazahstānas reģionālajā delegācijā strādājošos darbiniekus, neapspriežoties ar prasītāju vai vismaz par to viņu neinformējot. Tomēr ir jākonstatē, ka minētie lēmumi ir pamatoti un ka to pamatojumā vismaz ir minēts, ka otrajam delegācijas vadītājam parasti ir hierarhiskas prerogatīvas izlemt, kurš viņu aizvietos sanāsmēs, un uz tām pilnvarot doties citus ierēdņus, nevis prasītāju.
- 77 Komisija turklāt savu pamatojumu ir papildinājusi savos procesuālajos rakstos. Tajos tā ir izklāstījusi, ka strīdīgā prakse ir jāvērtē, ņemot vērā īpašās attiecības starp reģionalizēto delegāciju un reģionālo delegāciju, kura saglabā atsevišķas atbildības jomas, un ka šajā ziņā šī prakse var tikt akceptēta. Komisija ir piebildusi, ka pirmais delegācijas vadītājs bija devis instrukcijas, kuras palika spēkā un kuras tieši bija vērstas uz to, lai prasītāja vienmēr tiktu informēta par komandējumiem uz Kirgizstānu, lai viņa tiktu uzaicināta piedalīties Kirgizstānā notiekošajās sanāsmēs un lai viņai tiktu nosūtītas komandējuma ziņojumu kopijas. Arī tādā kontekstā, kuru raksturo daudzi projekti un biežas sanāksmes, Komisija secināja – tas, ka prasītāja ne vienmēr bija pienācīgi informēta, varēja būt noticis drīzāk nejaušas neinformēšanas dēļ, nevis saistībā ar mēģinājumu viņu diskreditēt.
- 78 Ņemot vērā iepriekš minēto, trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par trešā pamata otro daļu – galvenokārt par acīmredzamām kļūdām vērtējumā

- 79 Prasītāja, pirmkārt, apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā, ciktāl Komisija kļūdaini ir uzskatījusi, ka tas, ka otrais delegācijas vadītājs ir sazinājies ar darbiniekiem, kuriem viņa bija priekšiece, lai apspriestu viņu uzdevumus viņas prombūtnē un dotu viņai paredzētas instrukcijas ar šo darbinieku starpniecību, ir otrā delegācijas vadītāja tiesību dot instrukcijas saviem padotajiem izpaušme.
- 80 Tomēr izteikt apgalvojumu, to nepamatojot ne ar vienu argumentu, kā to dara prasītāja, nav pietiekami, lai tiktu konstatēta acīmredzama kļūda vērtējumā. Tas vēl jo vairāk tā ir šajā lietā, jo Komisija ticami izklāsta, ka īpašajā attiecību starp reģionālo un reģionalizēto delegāciju kontekstā reģionālās delegācijas vadītājs var tieši vērsties pie reģionalizētās delegācijas darbiniekiem un ar viņu starpniecību nosūtīt instrukcijas *chargé d'affaires*, kurš vada reģionalizēto delegāciju, jo šie darbinieki paliek viņa pakļautībā. Šāds hierarhiskās varas izmantošanas veids kā tāds neietver *chargé d'affaires*, kurš vada reģionalizēto delegāciju, diskreditēšanu vai viņa darba apstākļu pasliktināšanu, ja šajā ziņā nav kādu citu apstākļu. 2004. gada 8. jūnija verbālnota, kurā prasītāja ir iepazīstināta kā *chargé d'affaires ad interim* Biškekā, apstiprina iepriekš minēto, precizējot, ka “reģionalizētā delegācija Biškekā ir pakļauta Komisijas delegācijai [...] Almatos”.
- 81 Prasītāja, otrkārt, uzskata, ka gan apstrīdētajā lēmumā, gan lēmumā, ar kuru noraidīta sūdzība, ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā, ciktāl viņa tajos ir norādīta kā daļa no “vidējo vadītāju personāla”, lai gan viņa bija “rezidējošais atbildīgais ierēdnis – *chargé d'affaires [ad interim]*”, kuram šādā amatā bija augstāks atbildības līmenis nekā vidējo vadītāju personālam, kā to apliecina Vīnē 1961. gada 18. aprīlī parakstītā Konvencija par diplomātiskajiem sakariem (turpmāk tekstā – “Vīnes konvencija”).
- 82 Tomēr ir jāatgādina, pirmkārt, ka iepriekš minētajā 2004. gada 8. jūnija verbālnotā tika uzsvērtā Biškekā reģionalizētās delegācijas pakļautība Almatu reģionālajai delegācijai, un ir jānorāda, otrkārt, ka šajā notā tika paziņota prasītājas iecelšana “Kirgizstānas nodaļas vadītājas” amatā. Turklāt zīmīgi, ka prasītājai faktu norises laikā bija A*9 pakāpe, kura tika pārveidota par AD 9 pakāpi, un ka iepriekš minētās verbālnotas turpinājumā bija norādīts, ka viņa, lai arī *chargé d'affaires ad interim* amatā, ir pakļauta un par viņu ir atbildīgs Almatu reģionālās delegācijas vadītājs, kā turklāt izriet no novērtējuma ziņojuma izvilkumiem, kurus viņa iesniedza šīs lietas materiālos. Papildus, atbildot uz Civildienesta tiesas jautājumu, prasītāja tiesas sēdē tikai balstījās uz astoņu gadu pieredzi kā drošības politikas analītiķei Zviedrijas drošības dienestos, precizējot, ka pirms viņas iecelšanas amatā Biškekā viņai nebija bijusi pieredze Komisijas ĢD “Ārējās attiecības”, katrā ziņā ne kā *chargé d'affaires*.
- 83 Šajos apstākļos, neizvērtējot *chargé d'affaires ad interim* statusu atbilstoši Vīnes konvencijai, kurā ir regulētas vienīgi diplomātisko misiju attiecības ar akreditētajām valstīm, nešķiet, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka darba attiecību starp otro delegācijas vadītāju un prasītāju vērtējumam viņa Komisijā bija viena no vidējo vadītāju personāla.
- 84 Pat ja tiktu pieņemts, ka Komisija nav pareizi interpretējusi *chargé d'affaires ad interim* nozīmīgumu atbilstoši Vīnes konvencijai, prasītāja nav izskaidrojusi, kā šīs interpretācijas kļūdas rezultātā iecelēj institūcija, atsakoties atzīt vardarbības esamību, būtu varējusi pieļaut acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Prasītāja, nenoliedzami, norāda, ka ar šādu rīcību iecelēj institūcija “turpināja nodarīt kaitējumu viņas stāvoklim”. Tomēr, pieņemot, ka prasītāja ar to paziņo, ka iecelēj institūcija pati ir piedalījies vardarbībā pret viņu, ir jākonstatē, ka kļūda tiesību piemērošanā pati par sevi nav tik smaga darbība kā vardarbība. Prasītāja šajā ziņā nesniedz nekādu paskaidrojumu.

- 85 Treškārt, prasītāja apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā, ciktāl Komisija uzskatīja, ka viņa sūdzas par to, ka izvēle citam darbiniekam uzticēt uzdevumu sagatavot ziņojumus par politisko situāciju Kirgizstānā viņu kavēja veikt šo uzdevumu, lai arī faktiski viņa esot kritizējusi to, ka viņa bija saņēmusi kļūdainas instrukcijas šajā jautājumā un ka tādējādi viņa tika ietekmēta.
- 86 Šajā ziņā ir jānorāda, ka lūgumā sniegt palīdzību prasītāja ir apgalvojusi, ka tas, ka otrais delegācijas vadītājs viņai lūdza sagatavot “materiālus” par situāciju Kirgizstānā kā “ikdienas ziņojumus piecās rindiņās” un ka kādam citam Almatu delegācijas ierēdnim viņš bija uzticējis sekot līdzī nemieriem, kuri bija izcēlušies Biškekā 2006. gada novembrī, jo viņa neesot iesniegusi ticamu politisko analīzi, viņas priekšniecībai Komisijā radīja iespaidu, ka viņa nav kompetenta sagatavot atbilstošus politiskos ziņojumus.
- 87 Apstrīdētajā lēmumā Komisija, ņemot vērā izmeklēšanas ziņojumu, ir atbildējusi, ka galvenā atbildība par ziņojumu par politisko situāciju Kirgizstānā sagatavošanu bija Almatu delegācijai, bet ka prasītājai tika atļauts un viņa pat tika iedrošināta piedalīties šī uzdevuma izpildē, tādējādi netieši, bet noteikti izslēdzot jebkādu ietekmēšanas iespējamību.
- 88 Turklāt Civildienesta tiesa nesaprot, kā Komisija, uzskatot, ka prasītāja ir sūdzējusies par to, ka viņa ir tikusi kavēta sagatavot ziņojumus par politisko situāciju Kirgizstānā, būtu sagrozījusi prasītājas celto iebildumu, ar kuru uzsvars bija likts uz to, ka otrais delegācijas vadītājs, ierobežojot viņas nozīmi šādu ziņojumu sagatavošanā, bija mēģinājis parādīt viņas nekompetenci attiecīgajā jomā.
- 89 Katrā ziņā tam, ka, iespējams, ir sagrozīts prasītājas sūdzības par vardarbību saturs, trūkst satura, lai tiktu atzīts, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā.
- 90 Ceturtkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu savu prerogatīvu vērtējumā, uzskatot, ka, ja otrais delegācijas vadītājs pats neieradās Kirgizstānā, viņam bija tiesības izlemt, kurš viņu aizstās sanāksmēs ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos vai ar citiem sarunu biedriem. Vienīgi prasītāja kā “rezidējoša atbildīgā ierēdne – *chargé d'affaires [ad interim]*” – esot bijusi tiesīga saskaņā ar Vīnes konvenciju pārstāvēt Komisiju delegācijas vadītāja prombūtnē.
- 91 Civildienesta tiesa tomēr neuzskata par vajadzīgu šajā lietā izskatīt jautājumu par to, vai *chargé d'affaires ad interim* iecelšana par reģionalizētās delegācijas vadītāju kavē reģionālās delegācijas vadītāju, kura paspārnē darbojas minētā reģionalizētā delegācija, norīkot citu ierēdni, lai pārstāvētu Komisiju sanāksmēs, kas tiek organizētas valstī, kurā šis *chargé d'affaires* ir ticis akreditēts.
- 92 Pieņemot, ka Komisija šajā lietā nav pareizi interpretējusi *chargé d'affaires ad interim* prerogativas atbilstoši Vīnes konvencijai, šī iespējamā kļūda tiesību piemērošanā neļauj secināt, ka iecelējinstītūcija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atsakoties atzīt vardarbības esamību. Nenoliedzami, prasītāja uzsver, ka otrais delegācijas vadītājs ir lūdzis citam ierēdnim vadīt sanāksmi ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos, precizējot: “nevis [prasītājai]”. Tomēr, lai arī šāda rīcība varēja nepatikt prasītājai, viņa nav pierādījusi acīmredzamas kļūdas vērtējumā esamību par psiholoģiskas vardarbības faktu, attiecībā uz kuru ir prasīta ilgstoša, atkārtota vai sistemātiska rīcība un kuras subjektīvā interpretācija, ko sniedz iespējamais cietušais, nevar tikt privileģēta. Taču jākonstatē kopā ar Komisiju, ka prasītāja savā 2007. gada novērtējuma ziņojumā ir norādījusi, ka viņa regulāri ir piedalījusies koordinācijas sanāksmēs ar palīdzības sniedzēju Kirgizstānai valstu piedalīšanos. Tāpat prasītāja savā 2006. gada novērtējuma ziņojumā ir norādījusi, ka viņa šajā gadā ir aktīvi ir darbojusies diplomātiskajā jomā. Turklāt rīcība, kuru viņa šajā gadījumā pārmet otrajam delegācijas vadītājam, katrā ziņā nevar tikt atzīta par ilgstošu, atkārtotu vai sistemātisku Civildienesta noteikumu 12.a panta izpratnē.

- 93 Nobeigumā ir jānorāda, ka, lai arī, kā minējis *IDOC*, vairākās liecībās ir izcelta neskaidrība attiecībā uz attiecīgajiem reģionālo delegāciju un reģionalizēto delegāciju uzdevumiem un lai arī šī neskaidrība varēja būt pamatā prasītājas izjustajām grūtībām, organizatoriska neprecizitāte par uzdevumu sadali kādā Komisijas ģenerāldirektorātā pati par sevi nevarētu radīt vardarbību.
- 94 Ciktāl prasītāja turklāt no iepriekš aplūkoto iespējamo acīmredzamo kļūdu vērtējumā esamības izsecina pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, pietiek konstatēt, ka prasītāja, nepierādot šādu kļūdu esamību, nepierāda, ka arī iecelēj institūcija nav ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu. Turklāt pamatojuma nepilnība, kas ir formas iebildums, nevar tikt sajaukta ar iekšējā tiesiskuma nepilnību (šajā ziņā skat. Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā *C-367/95 P Komisija/Sytraval un Brink's France*, 72. punkts).
- 95 Visbeidzot, prasītāja no iespējamajām acīmredzamajām kļūdām vērtējumā izsecina, ka viņa vēltīgi ir norādījusi uz pienākuma ņemt vērā ierēdņa intereses neizpildi un pienākuma sniegt palīdzību neizpildi atbilstoši Civildienesta noteikumu 24. pantam. Tā kā iebildumi par acīmredzamām kļūdām vērtējumā ir tikuši noraidīti, tādējādi ir jānoraida arī pēdējie minētie celtie iebildumi.
- 96 Tā kā tādējādi arī trešais pamats ir jānoraida, prasība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 97 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 1. punktam, ievērojot šī reglamenta II sadaļas 8. nodaļas tiesību normas, dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar šī panta 2. punktu, ja to prasa taisnīgums, Civildienesta tiesa var nolemt, ka lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus tikai daļēji vai pat vispār atbrīvo no šā pienākuma.
- 98 No iepriekš minētā pamatojuma izriet, ka prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs. Turklāt Komisija savos prasījumos ir tieši lūgusi, lai prasītājai tiktu piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tomēr, ņemot vērā, ka Komisijas celtā iebilde par nepieņemamību tika noraidīta, ir jāpiemēro Reglamenta 87. panta 2. punkta noteikumi un jānolemj, ka prasītāja sedz savus, kā arī atlīdzina tikai trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

CIVILDIENESTA TIESA (trešā palāta)

nospiež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***C. Skareby* sedz savus, kā arī atlīdzina trīs ceturtdaļas no Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumiem;**
- 3) **Eiropas Komisija sedz vienu ceturtdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.**

Van Raepenbusch

Barents

Bradley

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2012. gada 16. maijā.

Sekretārs
W. Hakenberg

Priekšsēdētājs
S. Van Raepenbusch